

Nr 343.

Av herr **Törnkvist** i Karlskrona, om pension åt vissa högbåtsmän.

I samband med genomförandet av 1925 års försvarsorganisation tillkommo vid flottan två nya grupper beställningshavare bland underbefälspersonalen, nämligen dels flaggkorpralerna och dels högbåtsmännen. Den sistnämnda kategorien tillkom för att tillgodose det behov av äldre erfaret manskap i underbefälsställning, vilket ansågs föreligga på grund av tjänstens inom flottan säregna karaktär. För beställningshavarna inom denna kategori — liksom också för flaggkorpralerna — förutsattes, att de skulle beredas möjlighet att grundlägga såväl tjänstepension som familjepension. Det slutliga avgörandet i dessa pensionsfrågor har emellertid av olika anledningar kommit att dröja avsevärd tid utöver vad som kan anses vara normalt i samband med skapandet av nya personalkategorier. Familjepensionsfrågan blev löst först av 1934 års riksdag, då beslut fattades om att flaggkorpraler och högbåtsmän skola äga vinna delägarskap i flottans pensionskassa i gratialhänseende. Vad gäller tjänstepensionen fattade riksdagen år 1929 beslut om tillämpandet av vissa provisoriska pensioneringsbestämmelser för flaggkorpraler och högbåtsmän. Dessa bestämmelser ha därefter tillämpats till dess 1935 års riksdag fastställde det nya militära tjänstepensionsreglementet. Först tio år efter det beslut om inrättandet av de omhandlade beställningarna fattades, ha pensionsfrågorna kunnat bringas till sin lösning.

Redan före inrättandet av högbåtsmannainstitutionen hade man emellertid i tjänst vid flottan ett antal äldre underbefäl, vilka med stöd av gällande reglementsbestämmelser ägde rätt kvarstå i tjänst utan hinder av åldersgräns, trots att de icke förvärvat kompetens för vidare befordran. Någon bestämd pensionsålder fanns icke fastställd för dessa befattningshavare, utan ägde de kvarstå i tjänst så länge de med hänsyn till sitt hälsotillstånd befunnos vara tjänstbara. Helt naturligt blev flertalet av dessa äldre underbefäl hänfödda till den nya gruppen och förordnades sålunda till högbåtsmän. Någon förbättring av avlöningsförmånerna inträdde icke härigenom, då vederbörandes löneförmåner i den tidigare innehavda beställningen överstego den högsta lön, som sedermera fastställdes för högbåtsman. Däremot blevo anställningsvillkoren så till vida försämrade, som kvarstående i tjänst icke ansågs kunna medgivas längre än till uppnåendet av den för högbåtsman stadgade pensionsåldern, vilken genom 1929 års beslut fastställdes till 55 år. Egentligen innebar förordnandet till högbåtsman för de här omhandlade underbefälen ingen annan förändring till det bättre än att de fingo en titel, som bättre svarade mot deras ålder och tjänsteuppgifter — och visserligen dessutom trivsammare uniform.

På grund av den långa tidsutdräkten innan pensionsfrågan för högbåtsmännen blev slutligt ordnad hava tio högbåtsmän, varav nio vid Karlskrona örlogsstation och en vid Stockholms örlogsstation, måst avgå med pension, beräknad efter oförmånligare grunder än de, som fastställts genom det av föregående års riksdag antagna tjänstepensionsreglementet. De sålunda avgångna högbåtsmännens namn, födelsedata, tidpunkt för inträde i tjänst samt för avgång med pension återfinnas i följande förteckning.

Kompani	N a m n	Född	Kom i tjänst	Avgått med pension
1. yrkeskompaniet	Borgh, Johan Laurentius.....	18/3 72	1/5 91	31/10 27
3. yrkeskompaniet	Persson, Johan Georg.....	23/4 72	1/6 96	31/10 27
2. yrkeskompaniet	Hammarklint, Otto.....	26/10 76	1/10 01	26/10 31
1. yrkeskompaniet	Pettersson, Arvid Teodor.....	16/7 77	17/9 95	31/7 32
1. yrkeskompaniet	Andreasson, Karl Adrian.....	17/8 77	27/12 99	31/8 32
3. matroskompaniet	Almqvist, Carl Viktor.....	29/12 77	13/9 97	29/12 32
3. matroskompaniet	Lundin, Kalixtus Karlsson- ...	16/10 78	21/10 97	16/10 33
3. yrkeskompaniet	Abrahamsson, Ernst Rudolf Vilhelm.....	14/4 79	30/8 98	30/4 34
1. yrkeskompaniet	Berggren, Gustav Fredrik.....	12/3 79	13/7 02	30/4 34
5. matroskompaniet	Burman, ¹ Oscar Vilhelm Carl.	25/4 79	15/10 02	30/4 34

Av förteckningen framgår, att samtliga dessa högbåtsmän vid avgången räknade mera än de enligt nu gällande militära tjänstepensionsreglemente för erhållande av hel pension fordrade 30 tjänsteåren. Om ifrågakarande reglemente varit gällande vid deras avgång, skulle de alltså kommit i åtnjutande av pension med ett belopp av 1,764 kronor för år, förutom dyrtidstillägg. Nu har emellertid avgången ägt rum före det nya reglementets ikraftträdande, och vederbörande har därför endast tillerkänts pension enligt de äldre pensioneringsbestämmelserna för marinens manskap. Beträffande Borgh och Persson har avgången dessutom ägt rum före ikraftträdandet av de provisoriska pensioneringsbestämmelserna av år 1929, och dessa båda beställningshavare hava sålunda icke heller fått åtnjuta den förbättring, som möjliggjordes därigenom, att särskilt underlag för bestämmande av pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) fastställdes. Deras pensionsförmåner utgå därför, dyrtidstillägg oberäknat, med allenast 1,116 kronor för år. Övriga högbåtsmän hava däremot kommit i åtnjutande av ovannämnda förbättring, varigenom deras årliga pension, oberäknat dyrtidstillägg, kommit att uppgå till 1,368 kronor. I båda fallen understiga dock pensionerna avsevärt de pensionsbelopp, som utgå till högbåtsmän, som komma att pensioneras enligt de genom det nya militära tjänstepensionsreglementet fastställda grunderna. Skillnaden utgör för Borgh och Persson 648 kronor och för övriga här nämnda 396 kronor för år.

¹ Anställd vid KA 2 1. minörkomp. 25/1 99—30/9 02.

Detta förhållande synes mig icke vara förenligt med rättvisa och billighet. Obestriddligen hava de ovannämnda beställningshavarna kommit i ett ogynnsamt läge beträffande sina pensionsförmåner utan eget förvållande, då det icke kan läggas dem till last, att ordnandet av pensionsförhållandena för de genom 1925 års försvarsbeslut nytillkomna underbefälsgrupperna, trots uttalandena i samband med dessas inrättande, kommit att kräva så lång tid. Om man därtill tager i betraktande, att de icke i något mera betydelsefullt avseende vunnit någon förmån genom förordnandet till högbåtsman utan snarare förlorat därpå, genom att de måst avgå tidigare ur aktiv tjänst, så måste det anses vara önskvärt, att de tillerkännas pension enligt nu gällande grunder för pensionering av högbåtsmän.

Med stöd av vad jag ovan anfört får jag härmed hemställa,

att riksdagen måtte medgiva en var av här nämnda högbåtsmän, vilka på grund av uppnådd pensionsålder avgått ur tjänst före ikraftträdandet av Kungl. Maj:ts reglemente angående tjänstepension för befattningshavare vid försvarsväsendet den 17 maj 1935, att uppbära pension med belopp, som enligt nämnda reglementes bestämmelser skall tillkomma pensionerad högbåtsman.

Stockholm den 22 januari 1936.

Algot Törnkvist.

